

ACHTERGROND OVERZICHTSEXPOSITIE ARJEN BOERSTRA

Arjen Boerstra uit Den Horn bouwt aan een bijzonder oeuvre waarin met opvattingen over vooruitgang en kunst wordt gespeeld. De Verbeke Foundation in België laat een grote overzichtstentoonstelling van zijn werk zien.

▲ Arjen Boerstra op locatie bij zijn caravan aan het werk als kunst schilder Arjan Broersma: „Na een week of twee had ik het onder de knie: mijn landschappen leken op het landschap”.

Het universum van Arjen Boerstra

Joep van Ruiten

KEMZEKE Om toegelaten te worden tot academie Minerva bracht Arjen Boerstra een verzameling schilderijen mee. „Ik had schilderen geleerd van een man bij ons in het dorp. Die was er heel goed in - dat wilde ik ook”, vertelt de kunstenaar uit Den Horn. „Na een week of twee had ik het aardig onder de knie: mijn landschappen leken op het landschap. Maar bij de academie vonden ze er niks aan. Er zaten geen ideeën in, zeiden ze. Ik was stomverbaasd.”

We zitten aan een tafel in de 'kantine' van de Verbeke Foundation, in Oost-Vlaanderen. Over een uur geeft Boerstra aan leden van een kunstvereniging uit Gouda een rondleiding langs een aantal werken die hij de afgelopen achttien jaar heeft gemaakt: een zeilboot, een patatkraam, een vliegtuig, een bermatelier, een amfibievoertuig, een gondel, een garderobe met outfits voor zijn alter ego's en, jawel, een verplaatsbare zolderkamer.

„Met die kamer is het begonnen”, vertelt Boerstra (Heerenveen, 1967). „Ik was drie jaar van de academie af, en ik verlangde ernaar weer fris tegen de wereld aan te kijken. Ik wilde terug naar de tijd dat ik nog niet was overvoerd door informatie, toen ik nog bij mijn ouders woonde en droomde over het bouwen van hutten, van vliegtuigen en bootjes. Ik dacht: misschien kan ik dat gevoel terugkrijgen door mijn zolderkamer van spaanplaat opnieuw te bouwen.”

De herbouw van de zolderkamer, in 1996, bracht een stroom aan pro-

▲ Ruimtecapsule Aeronef van ruimte reiziger Arjen Boerstra

jecten teweeg. „Het ging vanzelf, en veel minder geforceerd dan alles wat ik daarvoor had gemaakt”, blikt Boerstra terug. „Het was alsof ik geen last meer had van vragen als 'is dit wel kunst?' en 'wat zullen ze er van vinden als ik dit of dat doe?'. Die zolderkamer is voor mij het begin van mijn eigenlijke kunstcarrière.”

De Verbeke Foundation, gevestigd in een voormalig glastuinbouwcomplex op een half uur autorijden voorbij Antwerpen, laat de allereerste grote overzichtstentoonstelling met werk van Boerstra zien. Meest in het oog springen de houten objecten, zoals de zolderkamer en de voertuigen, vrijwel allemaal tot in de puntjes afgewerkt, van spijker tot lak. Daarnaast zijn video's te zien van

▲ Batavier 1 aan een vlieger van Arjen Boerstra.

performances door zijn alterego's.

De tentoonstelling in België heeft Boerstra welbeschouwd te danken aan zijn creatie Arjen Boerstra, die in 2008 voor het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen een ruimtevaartschip van hout bouwde, de Aeronef. Ruimte reiziger Boerstra liet zijn capsule in het IJsselmeer landen en nodigde museumbezoekers uit een kijkje in het voorwerp te nemen, waar ze werden geconfronteerd met een kruising van een stoomboot, een ruimte schip en een UFO. Verleden, heden en toekomst.

Een ander intrigerend alter ego is Arjan Broersma, een kunstschilder gespecialiseerd in landschappen zoals die in de negentiende eeuw werden gemaakt, maar dan zo uitge-

voerd dat ze alleen in de twintigste eeuw kunnen zijn geschilderd. „Werk dat volgens de heersende opvattingen absoluut niet deugt. Ik ben ermee in Groningen op een kunstmarkt gaan staan. De reacties waren zeer enthousiast, men wilde het zelfs kopen. Dat was nu ook weer niet mijn bedoeling.”

De negentiende eeuw is nadrukkelijk aanwezig op de overzichtstentoonstelling. Vrijwel alle objecten roepen herinneringen op aan de boeken van Jules Verne en de tijd van de industriële revolutie. „Ik ben altijd bezig met terugkijken”, vertelt Boerstra. „Het heeft te maken met een verlangen naar m'n jeugd, maar ook met nostalgie. In het geval van de negentiende eeuw is dat natuurlijk wel vreemd; verlangen naar iets wat je niet hebt meegemaakt.”

De negentiende eeuw staat bij Boerstra voor een tijd waarin de mens veel kon en alles mogelijk leek. „Zelf een auto maken, bijvoorbeeld. Zelf een vliegtuig bouwen in je garage, met misschien een beetje hulp. Het één-persoons-gevoel. Je kon met een beetje fantasie en verbeelding bedenken hoe dingen in elkaar zaten en hoe ze werkten. Je kon in de negentiende eeuw doodgaan aan de griep, maar het is ook de eeuw van de menselijke maat.”

Boerstra heeft een verlangen naar controle en overzichtelijkheid. Vandaar ook dat hij zijn werk uitvoerig documenteert. Met film en digitale fotografie, dat dan weer wel. Terwijl hij de kunstenaarsvereniging uit Gouda rondleidt, rijdt er een maankarretje rond waaraan een heliumballon is bevestigd, de A-B 1. Onder

Geen last meer van vragen als 'is dit wel kunst' en 'wat vinden ze er van'

de ballon hangt een ronde spiegelbol en daaronder een camera zodat hij meer kan vastleggen dan het menselijk oog normaliter kan zien.

„Ik probeer mijn werk zo lo-fi en low-tech mogelijk uit te voeren”, vertelt Boerstra terwijl hij zich verheugt op de komst van de filmcamera waarmee je vrijwel alle kanten tegelijk kunt filmen. („Net als sommige insecten. Een vlieg kan dat ook - razend knap.”) Juist door die consequent simpele uitvoering is het alsof al zijn werken uit één periode stammen, alles oogt even oud of jong. „Laatst zei iemand dat het lijkt alsof er geen enkele ontwikkelingen in mijn werk zit.”

Over ruim een week laadt Boerstra zijn voertuigen en video's weer in een vrachtwagen en rijdt hij terug naar zijn atelier in Groningen. Zijn het dan nog kunstwerken, of zijn het dan weer gewoon goed gemaakte objecten? „Dat is een goeie”, zegt Boerstra. „Zijn het hier wel kunstwerken? Mijn werk is instinctief, en het verhoudt zich in zicht tot de kunst van nu en de kunst van de geschiedenis. Het zijn twee kwaden, die je af en toe los moet laten. Dat lukt mij gelukkig heel goed.”